

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 25402-11-18

25 יולי 2019

לפני:

כב' הרשמת סימה קרמר

שרית בציר

התובעת:

-

חברת BMS ישראל
ע"י ב"כ עו"ד יותם אלקלעי

הנתבעת:

החלטה

1. לפניי בקשת הנתבעת להתיר את העדתו של מר שי גולדשטיין באמצעות כינוס וידאו (*video conference*).

ההליכים עד כה

2. בעקבות תביעה שהגישה התובעת נגד הנתבעת לתשלום בונוס לאחר סיום יחסי העבודה ביניהן, התקיים דיון מוקדם ונקבעו מועדים להגשת תצהירי הצדדים. לאחר הגשת תמצית עדות התובעת, אשר אינה מיוצגת, ובסמוך למועד הגשת תצהירי הנתבעת, הוגשה הבקשה מושא החלטה זו (להלן: "הבקשה").

3. הבקשה הוגשה על רקע מעברו של מר גולדשטיין (להלן: "העד") למדינת ניו ג'רזי שבארצות הברית לאחר שנכח בדיון מוקדם מיום 17.3.19 ונטען, כי הגעה לישראל לצורך מתן עדות אינה אפשרית מבחינתו. לטענת הנתבעת, עדותו, כמי ששימש כמנהלה הישיר של התובעת וראיין אותה לפני קליטתה בנתבעת, היא רלבנטית לחקר האמת, שכן הוא העד היחיד שיכול להעיד ממקור ראשון בנוגע לטענות התובעת כי הוא הבטיח לה הבטחות בעניין הבונוס.

4. התובעת מתנגדת לבקשה בטענה, כי יש חשיבות להתרשמות הבלתי-אמצעית של בית הדין מדברי העד, תוך שמובטח כי אין צד שלישי שמנחה אותו. משהעד מצוי בשליטתה של הנתבעת ודרוש להגנתה, מצופה היה כי תישא בעלות הבאתו לישראל ליום אחד והנתבעת לא נימקה מדוע אינה יכולה לעשות זאת. התובעת מוסיפה, כי ככל שבית הדין ישתכנע, כי הנתבעת אינה יכולה להביא את העד ויורה על חקירתו באמצעות כינוס וידאו, הרי שיש לעשות זאת באמצעות נציג מטעמה אשר ישלח לארה"ב, על חשבון הנתבעת, על מנת שיהיה נוכח לצד העד במהלך העדות, במטרה למנוע זיהום ההליך.

5. בתשובת הנתבעת חזרה היא על טענותיה בבקשה והוסיפה, כי הבאתו של העד אינה "פרקטית" מבחינת הנתבעת וכי אין לנתבעת התנגדות שהתובעת תביאו לעדות מטעמה.

רקע נורמטיבי

6. אין צורך להכביר מילים אודות המרכזיות של התרשמותו הבלתי-אמצעית של גורם שיפוטי מעדים, לקיומו של הליך הוגן וגילוי האמת. כאשר העד ניצב מול מי שמנהל את הדיון, הוא יכול

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 25402-11-18

- 1 לכוון את מהלך החקירה, להעלות שאלות הבהרה ולהתרשם מתשובותיו של העד המובעות לא
2 רק במילים מפורשות אלא גם בשפת הגוף.
- 3 7. עם זאת, המחוקק הכיר בכך שיהיו מצבים בהם הדבר לא יתאפשר וקבע הוראות בעניין בסעיף
4 13 (א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א – 1971 כדלקמן:
- 5 **"לפי בקשת בעל דין במשפט אזרחי רשאי בית המשפט, אם נראה צורך למען הצדק**
6 **ולפי התנאים שהורה עליהם, לצוות שעד או כל אדם אחר ייחקר בתצהיר על-ידי אדם**
7 **פלוגי ובמקום פלוגי שמחוץ לתחום שיפוטו של בית המשפט, ורשאי בית המשפט ליתן**
8 **הוראה בכל דבר הכרוך באותה חקירה, כפי שייראה סביר וצודק, ורשאי הוא להתיר**
9 **לכל בעל דין להגיש את פרוטוקול העדות כראיה באותו משפט."**
- 10 סעיף זה פורש כמבסס את סמכות בית המשפט להורות על גביית עדות באמצעות שלוח וכן
11 באמצעות כינוס וידאו. כמו כן, כאשר העד השווה בחו"ל אינו משתף פעולה עם הליכי גביית
12 העדות, ניתן להגיש בקשה לחיקור דין לרשויות המשפט במדינה הזרה כדי שאלה יעזרו באמצעי
13 האכיפה והכפייה המוכרים (להרחבה ראו רע"א 7998/18 **דן כהן נ' חברת החשמל לישראל בע"מ**
14 **ואח'** (ניתן ביום 5.3.19)). עם זאת, לחקירה באמצעות כינוס וידאו יתרונות רבים ביחס לאמצעים
15 האחרים אשר תוארו לעיל, לרבות באמצעות שלוח, שכן היא מאפשרת תמסורת של קול ותמונה
16 כאחד ואינטראקציה ישירה בין שוהי אולם בית המשפט בישראל והעד הנחקר במדינה הזרה (ראו
17 למשל רע"א 3810/06 **י. דורי את צ'יקובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' גולדשטיין פ"ד סב(3) 175,**
18 **בעמ' 194-191, 200, להלן: "עניין דורי").**
- 19 8. לפי המבחנים המקובלים, על המבקש להראות כי פנייתו לבית המשפט נעשתה בתום לב, כי
20 העדים שהמבקש חפץ בגביית עדותם ימסרו עדות רלוונטית לשאלות השנויות במחלוקת וכי
21 קיימת סיבה טובה המונעת את בואם של העדים לחקירה בישראל (ראו ע"א 84/51 **בירד-**
22 **קלינגהופר נ' בלוס,** פ"ד ו 198 (1952) בעמ' 202).
- 23 ניתן היה לסבור, כי נכון לנקוט בגישה מרחיבה יחסית ביישום המבחנים האמורים בשים לב
24 להשתכללות הטכנולוגיה אשר עשויה לשמש אותנו בכינוסי וידאו היום. כך למשל, קיימת היום
25 אפשרות כי הגורם השיפוטי המנהל את הדיון בישראל ישלוט במצלמה הנמצאת במדינה הזרה
26 וכך יתרשם באופן עצמאי מסביבת העד הנחקר ומהסובבים אותו.
- 27 אולם, בתי המשפט חזרו ושנו על אותם הכללים ובמרוצת השנים הצטברו לא מעט החלטות אשר
28 התיירו חקירה באמצעות כינוס וידאו על יסוד מבחנים אלה בנסיבות שונות, כגון בשל המצב
29 הביטחוני בישראל (ראו למשל רע"א 3005/02 **Smithkline Beecham P.L.C נ' אוניפארם**
30 **בע"מ** (ניתן ביום 30.6.02) ומצבו הבריאותי של העד (למשל תע"א 4257/10 **הורסיו דיוינסקי נ'**
31 **HSBC Private Bank (Swiss) SA ואח'** מפי כב' השופטת אסנת רובוביץ-ברכש (ניתן ביום
32 5.10.13)) (לפירוט נוסף ראו סעיף 9 לפסק דינו של כב' השופט גרוניס בעניין דורי).
- 33 9. השימוש בכינוס וידאו נדון גם בשיטות משפט אחרות, שם עלו שיקולים נוספים. באנגליה למשל
34 נדונה העלות היחסית של הבאת העד למדינה בה מתנהל המשפט בהשוואה לעריכת כינוס וידאו

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 18-11-25402

- 1 (ראו למשל באנגליה *AG of Zambia v. Meer* [2006] 1 C.L.C. 436). עוד נדונה "מוסריות"
 2 המניעים של הבקשה, בנפרד מתום הלב של המבקש. בשולי הדברים יצוין, כי בעוד שבעניין דורי
 3 ציינה כב' השופטת נאור בסעיף 6 לפסק דינה, כי "רצונו של המבקש להימנע מהגעה לישראל כדי
 4 להינצל מזרועות החוק אינה יכולה להוות סיבה טובה המצדיקה היענות לבקשתו", באנגליה
 5 נקבע, כי דווקא שיקול "מכוער" מסוג זה עשוי להטות את הכף לכיוון קבלת הבקשה שכן הוא
 6 מלמד על קיומו של מחסום אמיתי לשמיעת העדות ואין לאפשר פגיעה ביכולתו של מתדיין להביא
 7 את מלוא הגנתו (ראו: *Roman Polanski v. Condé Nast Publications Ltd* [2005] 1 WLR 637
 8 להלן: "עניין פולנסקי"). בהקשר הזה יצוין, כי קיימת גישה הרואה בשימוש גובר בכינוסי וידאו
 9 ערעור של ה"גיאוגרפיה השיפוטית", אשר עשוי להביא לפגיעה ברצינות ההליך האזרחי ובשל כך,
 10 אף בשלטון החוק (ראו המאמר: Amy Salyzyn "A New Lens: Refraining the Conversation: about the Use of Video Conferencing in Civil Trials in Ontario" 50 Osgoode Hall L.J.
 11 (2012) 429 (להלן: "מאמרה של סליזין").
 12
- 13 10. בעניין פולנסקי צוין, כי קשה מאד לדעת אם כינוס וידאו מיטיב או מרע את מצבו של העד הנחקר,
 14 בכל הנוגע לרושם שהוא יותר אצל הגורם השיפוטי, שכן דווקא צפייה מבעד למסך עשויה לשרת
 15 בחינה קרובה יותר של תגובותיו. בספרות נשמעת עמדה הפוכה, לפיה התרשמות דרך מסך פוגעת
 16 בקשר הרגשי שמתפתח בין שוהי אולם בית המשפט, דבר המקשה על קביעת מהימנות (ראו
 17 מאמרה של סליזין). כך או כך, בעניין פולנסקי נקבע כי אי-בהירות זו כשלעצמה מצדיקה **שמירת**
 18 **הכלי למקרים החריגים ביותר בלבד**, דבר המתיישב עם הגישה המקובלת בישראל.
- 19 **מון הכלל אל הפרט**
- 20 11. מקובלת עלי טענת הנתבעת כי הבקשה הוגשה בתום לב והבקשה הוגשה מבעוד מועד. כמו כן, לא
 21 יכול להיות חולק כי עדותו של מר גולדשטיין היא רלבנטית, ביחוד לנוכח הדברים שמסר בדיון
 22 המוקדם. עם זאת, דברי הנתבעת כי על רקע מגוריו בארה"ב יימנע מהעד להתייצב לדיון ההוכחות
 23 שנקבע ליום 12.9.19, אינם כשלעצמם עולים כדי סיבה טובה המונעת הגעתו כדי להעיד.
- 24 12. וכך נקבע ברע"א 7265/09 לירון מסס נ' משרד הבריאות ואח' (ניתן ביום 31.12.09):
- 25 "דומה כי בכל מקרה שבו מקום מושבו של עד מסוים הוא מחוץ לישראל, ההגעה
 26 לישראל תהיה כרוכה באי-נוחות והעד ייאלץ לחדול מעיסוקיו הרגילים במשך תקופת
 27 שהותו בישראל ... חשוב שהשימוש באמצעי של ועידת חוזי יישמר למקרים שבהם
 28 קיימת "סיבה טובה" להימנעות מהגעה לישראל, מעבר לאי-הנוחות שכרוכה בצורך
 29 להעיד במדינה אחרת, שהיא נחלת הכלל."
- 30 בעניינינו לא הצביעה הנתבעת, לבד ממקום מושבו של מר גולדשטיין, על כל סיבה המונעת ממנו
 31 לבוא ולהעיד, מחדל המובלט בהעדרו של תצהיר בתמיכה לבקשה.
- 32 13. ההלכה המנחה הרלבנטית לעניינינו נקבעה בע"ע 36731-09-12 סעיד כנעאן נ' מפעל מתכת חניתה
 33 בע"מ (ניתן ביום 17.1.13) (להלן: "עניין כנעאן"). וכך קבע כב' השופט איטח:

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 18-11-25402

- 1 **"טענה בדבר אי נוחות לחברה או לעובדיה לקחת חלק בהתדיינות משפטית בה הם**
2 **מעורבים, אינה בבחינת סיבה המצדיקה הימנעות העד מהתייצבותו האישית לחקירה**
3 **ולמתן עדות בתובענה".**
- 4 דברים אלה יפים גם לעניינינו ואף מקל וחומר, שכן לא הובא כל פירוט בעניין "העדר האפשרות"
5 של העד להתייצב לדיון.
- 6 14. כאן המקום לציין כי בעניין כנעאן הוגשה בקשה חוזרת לשמיעת עדות באמצעות כינוס וידאו
7 לאחר שחל שינוי בנסיבות העד ובקשה שניה זו התקבלה (בר"ע 50172-04-13 **סעיף כנעאן נ' מפעל**
8 **מתכת חניתה** (ניתן ביום 22.5.13). מהחלטה זו עולה שיקול נוסף, הרלבנטי אף לעניינינו, והוא
9 סיום העסקתו של העד על-ידי הנתבעת. וכך קבעה כבי' השופטת גליקסמן:
- 10 **"כל עוד עבד מר צ'ו בחברת קמנטל, התייצבותו לעדות בישראל הייתה חלק אינטגרלי**
11 **מעבודתו בחברת קמנטל, שלה אינטרס ברור להתגונן בפני התביעה, והמשיבה אף יכלה**
12 **לפעול לכך שיתייצב לעדות, לנוכח הקשרים העסקיים בינה לבין חברת קמנטל."**
- 13 כך גם במקרה שלפנינו: לא נטען בבקשה כי מר גולדשטיין כבר אינו מועסק בנתבעת ועל כן, יש
14 להניח כי העד מצוי בשליטתה של הנתבעת, לה האמצעים הדרושים להביאו לישראל לצורך מסירת
15 עדותו. תוצאה זו מתיישבת עם הרוח הנושבת הן בפסיקה הישראלית והן בפסיקה האנגלית, לפיה
16 יש לייחד כלי זה של כינוס וידאו למקרים חריגים ולא שוכנעתי כי כך הוא במקרה דנן.
- 17 15. בשולי הדברים אוסיף, כי הנתבעת לא הסבירה מדוע לא תיוותר לנתבעת ברירה אלא לוותר על
18 עדותו של מר גולדשטיין ולגבות תצהיר מגורם שאינו בקיא בפרטים. חזקה על הנתבעת כי תבחר
19 להביא את הראיות הטובות ביותר לביסוס הגנתה.
- 20 16. **אשר על כן, הבקשה נדחית.** הנתבעת תישא בהוצאות התובעת בסך 2,150 ₪ אשר ישולמו תוך
21 30 יום ממועד קבלת החלטה זו.
- 22 17. בשים לב למועד ההוכחות הקבוע ליום 12.9.19 ולבקשת הנתבעת, מוארך המועד להגשת תצהיריה
23 עד 8.9.19, ואלה יועברו במקביל לתובעת עד למועד זה. התיק יובא לעיוני ביום 8.9.19.
- 24 **ניתנה היום, כ"ב תמוז תשע"ט, (25 יולי 2019), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.**

סימה קרמר

סימה קרמר, רשמת

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ס"ע 25402-11-18

1

